

GAZETA LWOWSKA.

Z Dodatkami kosztuje w prenumeracie: Bez poczty: kwartalnie 4 zł.; Ziesięć 1 zł. 40 cent. w poczcie: kwartalnie 5 zł.; miesięcznie 1 zł. 75 c. w. a.

Insercja w półkolumnie drukiem garmont, 7 centów od wiersza — Reklamacje są wolne od opłaty pocztowej.

Telegramy Gazyety Lwowskiej.

W i e d e ń, 14. września. „Gazeta wiedeńska“ ogłasza, że Jego c. k. Apost. Mość najwyższem postanowieniem z dn. 10. b. m. mianował c. k. radcę nadwornego pana *Kriegsau* szefem sekeyi w ministeryum stanu.

Paryż, 14. września. Wczorajszy „Monitor“ wieczorny donosi, że mocarstwa porozumiały się co do konwencji względem żeglugi na ujściach Dunaju. Przygotowany dokument zapewne wkrótce zostanie podpisany.

Cześć urzędowa.

(Ofiary dobroczynne.)

Na wsparcie pogorzalców *Horodenki* wpłynęło do magistratu miasta Lwowa od cechu rzeźnickiego tego miasta 1 złr. w. a.

Dar ten został odesłany na miejsce przeznaczenia.

W komitecie utworzonym w *Kołomyi* dla wspierania pogorzalców tego miasta złożone zostały następujące dary od 1. do 16. sierpnia b. r.: *Rabinat* w *Lomnitz* w *Morawii* 9 złr., magistrat miast *Kent* 25 złr., *Myślenic* 20 złr., *Skawiny* 20 złr., powiaty: *Kotzman* 20 złr. 20 c., *Skole* 7 złr. 90 c., Jego Excel. pan minister stanu od właściciela księgarni i drukarni *Jana Nep. Enders* w *Wiedniu* 20 złr., magistrat miasta *Tarnowa* 11 złr. 47 c., *W. Kryspin Baszczewicz*, dziedzic *Kozuchowa*, 1 złr. 12 c., powiat *Jaworzno* 1 złr. 80 c., rz. kat. urząd parafialny w *Grzymałowie* 11 złr., gmina izraelska *Padwy* 60 złr.

Gminy *Biała* i *Czystyłów*, w obwodzie *Tarnopolskim*, celem zaprowadzenia u siebie uregulowanej nauki szkolnej zobowiązały się po wieczne czasy, istniejące budynki szkolne wraz z sprzętami szkolnymi utrzymywać zawsze w dobrym stanie, starać się o utrzymanie w szkołach ochędóstwa, na opał szkół dawać rocznie po 8 kóp okłotów, nareszcie każdoczesnym nauczycielom płacić rocznie w *Białej* 122 złr. 32½ c. w. a. w gotowiznie, z dodatkiem 12 mierzyc pszenicy i tyleż jęczmienia, tudzież 20 mierzyc żyta i 14 mierzyc hreczki w ziarnie, w *Czystyłowie* 100 złr. 27½ c. w. a. w gotowiznie z dodatkiem 8 mierzyc pszenicy, 16 mierzyc żyta, 12 mierzyc jęczmienia i 11 mierzyc hreczki w ziarnie.

Gmina *Lazarówka*, w obwodzie *Stanisławowskim*, celem zaprowadzenia u siebie uregulowanej nauki szkolnej zobowiązała się po wieczne czasy, istniejący budynek szkolny utrzymywać zawsze w dobrym stanie, posprawić sprzęty szkolne, na opał szkoły dawać rocznie 2 u. a. sagi drzewa, nareszcie każdoczesnemu nauczycielowi, który oraz ma pełnić funkcyę diaka, i ponosić koszta utrzymania szkoły w ochędóstwie, płacić rocznie 40 złr. w. a. w gotowiznie, z dodatkiem 20 mierzyc jęczmienia w ziarnie. Dla polepszenia tej dotacyi zobowiązał się gr. kat. proboszcz miejscowy ksiądz *Józef Kierniakiewicz* na czas swego terażniejszego kapłańskiego urzędowania oddać w używanie każdoczesnemu nauczycielowi część gruntu erekcyjnego przytykającego do domu szkolnego rozległości pół morga.

Okazaną temi ofiarami pożyteczną dla ogółu gorliwość o podniesienie szkół ludowych podaje się z wyrazem uznania do wiadomości powszechnej.

Z c. k. Namiestnictwa.

Lwów, 20. sierpnia 1865.

(Z urzędowej części Gazyety wiedeńskiej.)

My *Franciszek Józef I.*, z Bożej łaski Cesarz austriacki itd. itd. itd.

Jaśnie wielmożni, wielmożni, sławetni itd., wierni Nam mili! Naszym cesarskim dyplomem z 20. października 1860 uznaliśmy za stosowne, w granicach w tymże oznaczonych, przywrócić konstytucyjne instytucje krajów Naszej korony węgierskiej, aby ostateczne uregulowanie politycznych stosunków tych krajów na trwałej podstawie, stało się możliwem.

Aby wielce ważna kwestya uregulowania politycznych stosunków Naszego ukochanego Wielkiego Księstwa Siedmiogrodu, przy ściślejszym związku, w jakim kraj ten zostaje z Naszą koroną węgierską, była doprowadzona do ostatecznego pomyslnego załatwienia, uznaliśmy za potrzebne zwołać konstytucyjny sejm krajowy Naszego Wielkiego Księstwa Siedmiogrodu na dzień 19. listopada b. r. do Naszego królewskiego wolnego miasta *Klausenburga*, w składzie ustanowionym XI. artykułem ustawy z roku 1791 i temu sejmowi krajowemu jako wyłączny i jedyny przedmiot obrady ma być przedłożona rewizya 1. artykułu ustawy z roku 1848 co do zjednoczenia Węgier i Siedmiogrodu we względzie interesów wspólnych obu krajom.

Ale aby na tym sejmie krajowym także klasy ludu dawniej nie uprawnione, których zupełne równouprawnienie kilkakrotnie zabezpieczyliśmy, miały swoją odpowiednią reprezentacyę, uznajemy wszystkich tych jako uprawnionych do udziału w wyborach do tego sejmku krajowego, którzy według zamkniętych ostatnich tabelli podatkowych płacą stałego podatku bez pogłównego i dodatków 8 złr. w. a.

Zarazem mieliśmy na pieczy, aby należący do tych dawniej nie uprawnionych klas ludu zostali przyjęci do innych prawnych części składowych sejmku krajowego.

Naszego szczerze ukochanego rzeczywistego radcę tajnego, prezydenta Naszego król. siedmiogrodzkiego gubernium, kawalera orderu żelaznej korony pierwszej klasy, fml. hr. *Ludwika Folliot de Crenneville* mianowaliśmy na ten sejm krajowy pełnomocnym królewskim komisarzem sejmowym, do zastępowania Naszej królewskiej osoby.

Wam wierni Nam mili polecamy więc w łasce zwołać sejm krajowy na dzień i do miejsca przez Nas oznaczonego i natychmiast wydać odpowiednie rozporządzenia do komitatów, dystryktów, jako też do dystryktu *Nassódzkiego*, do stolic *szeklerskich*, tudzież do saskich stolic i dystryktów, do królewskich miast wolnych, nie opuszczając tych, które znajdują się w saskich stolicach i dystryktach, tudzież miast *Broos*, nareszcie do wyniesionych przez Nas do rządu miast dawnych gmin *Sächsisch-Regen* i *Fogaras*, i do zwierzchników miasteczek, którym na zasadzie konstytucyi przysłuża prawo być reprezentowanymi na sejmie krajowym, aby w myśl XI. artykułu ustawy z roku 1791 i z przypuszczeniem wszystkich uznanych teraz za uprawnionych, wybory deputowanych na ten sejm krajowy mogły być dokonane z pospiechem, jakiego wymagają zachodzące stosunki.

W tym celu, jednak wyłącznie tylko do przeprowadzenia tych wyborów upoważnia się w szczególności nadzupanów komitatowych, nadkapitanów dystryktowych, królewskich nadsędziów stolic *szeklerskich*, w myśl przyzwolonej przez Nas Naszem postanowieniem z 25. marca 1861, dekretem nadwornym z 26. marca 1861 L. 886 Wam do wiadomości podanej instrukcyi, utworzyć komitety w teje bliżej oznaczone, z których pomocą mają czuwać najusilniej nad sumiennem przeprowadzeniem wyborów, nad utrzymaniem spokojności i porządku, przyczem terażniejszy status urzędników w tych jurysdykcyach pomimo przeprowadzenia wyborów pozostać ma in statu quo.

W obec tego przez Nas zarządzanego zwołania konstytucyjnego sejmku krajowego Naszego Wielkiego Księstwa Siedmiogrodu, uznaliśmy dalej za stosowne, rozwiązać sejm krajowy Naszym restrytem z 21. kwietnia 1863 do Naszego królewskiego wolnego miasta *Hermansztadu* zwołany na podstawie prowizorycznego regulaminu sejmowego i Wam wierni Nam mili polecamy niniejszem. wszystkim jurysdykcyom kraju obwieścić to Nasze rozporządzenie, i o tem przez prezydium tego sejmku krajowego zawiadomić także powołanych członków tegoż pojedynczo.

Zresztą zostajemy dla Was niezmiennie z Naszą ces. król. i monarszą łaską.

Dan w Naszym zamku *Laxenburgu* dnia pierwszego września w tysiąc ósmset sześćdziesiątym piątym, Naszego panowania siedmiastym roku.

Franciszek Józef, m. p.

Franciszek hr. Haller m. p.

Z własnego rozkazu Jego c. k. Apost. Mości

Niklas hr. Teleky m. p.

Minister sprawiedliwości nadał opróżnioną przy sądzie krajowym w *Czerniowcach* posadę sekretarza rady, pozostającemu w stanie rozporządzalności sekretarzowi rady *Leonowi Csuperkowiczowi*.

Minister sprawiedliwości przeniósł zastępcę prokuratora państwa w *Stanisławowie* *Karola Lidl*, na własną prośbę tegoż do prokuratoryi państwa we *Lwowie*.

Minister sprawiedliwości nadał opróżnione posady zastępców prokuratorów państwa przy prokuratoryi państwa we *Lwowie*, ad-junktom *lwowskiego sądu krajowego* *Romanowi Lewickiemu* i *Ludwikowi Buschakowi*; przy prokuratoryi państwa w *Złoczowie*, ad-junktowi urzędu powiatowego *Atanazemu Baczyńskiemu* i konceptiście prokuratoryi finansowej we *Lwowie* *Dr. Józefowi Prachtel*, a przy prokuratoryi państwa w *Stanisławowie* ad-junktowi sądu obwodowego *Karolowi Porschinskyemu*.

Cześć nieurzędowa.

Lwów, 14. września.

Namiestnik *Holsztynu*, fml. baron *Gablensz* opuścił już przedwczoraj *Wiedeń*, i udał się na *Wrocław* do *Berlina*. Po krót-

kiem pobycie tamże wyruszy baron Gablenz w dalszą podróż do Holsztynu, i dnia 15. b. m., w którym wejdą w życie postanowienia konwencji gasteinskiej, przybędzie do Kielu. Nowy namiestnik Holsztynu miał otrzymać jak najobszerniejsze pełnomocnictwa, ostatnie instrukcje nadeszły dopiero przed jego wyjazdem w drodze telegraficznej z ces. dworu z Ischlu. Wybór nowych urzędników holsztyńskich jest już zrobiony, i odnośne dekrety miał już podpisać Fml. Gablenz. Wybór ten różni się ma wielce od wyboru urzędników szleswickich, uczynionego przez rząd pruski. W Holsztynie mają być po największej części powołani na urzędy tacy mężowie, którzy odznaczili przywiązaniem do sprawy kraju, bez względu na to, czy się oświadczyli za Księciem Augustenburgskim. Baron Gablenz będzie zapewne objeżdżał Holsztyn. Także ma być założony osobny holsztyński dziennik rządowy.

Folksfreund zaprzecza wiadomości, jakoby przy „mającym się odbyć w Biarritz kongresie dyplomatów“ miał reprezentować Austrię hrabia Bloome. Hrabia Bloome — powiada ten dziennik — usunął się w tej chwili od wszelkich stosunków dyplomatycznych i chce spokojnie używać swojego urlopu, który rozpoczął jeszcze przed układami w Gastein i musiał przerwać powołaniem swoim do tych negocjacji. Podróż do Francji przedsięwziął hrabia jedynie dla tego, ażeby odwiedzić tam swoich krewnych po matce, która jest z domu Księżną Bagration. Jeden z krewnych hrabiego przebywa teraz w Biarritz, łatwo więc pojąć, dla czego odwiedził także to miejsce i kilka dni tam zabawił.

Wspominaliśmy już, że urzędowa *Berlingske Tidende* zaprzeczyła pogłosce o zamierzonej zamianie północnego Szleswiku za wyspy duńskie w Indjach zachodnich. Teraz przyniosła to zaprzeczenie w całości francuska *Revue* pisana dla zagranicy, i jest ono dosłownie następującej osnowy: „Niektóre dzienniki zagraniczne donosiły, jakoby rząd duński w porozumieniu z mocarstwami zachodnimi proponował zamianę swoich zachodnio indyjskich posiadłości za Szleswik północny, albo też jeźliby nie przyjęto tej propozycji, oświadczył, że gotów na rzeczoną zamianę przyzwolił znaczną sumę pieniędzy. Jestto podanie nie mające żadnej zgola podstawy, i możemy oświadczyć, że rząd nasz ani na chwilę nieporzucił biernego stanowiska, jakie bez przerwy zachowywał w tej sprawie.“

Monitor z 12. b. m. donosi o odwiedzinach hiszpańskiej rodziny królewskiej w Biarritz na dniu 11. b. m. Królowa przybyła tam o godzinie 3ej z południa i spotkanie było bardzo serdeczne. Odjazd nastąpił o godzinie 10½ w nocy. W niedzielę zaś przyjmowali Cesarz i Cesarzowa wizytę Księcia Amadeusza sabaudzkiego.

Constitutionnel donosi, że p. Drouyn de Lhuys w sprawie *Otta* polecił francuzkiemu pełnomocnikowi w Berlinie, ażeby śledził z szczególną uwagą badania przedsiębrane przez władze pruskie i zdał mu dokładną sprawę o tem.

Korespondent *sztokholmski* do *Morning Post* wyjaśnia teraz, na czem opiera się niedawne doniesienie tego dziennika o „przywierze północnem pod opieką Rosyi“. Finnowie otrzymali od rządu rosyjskiego pozwolenie wysłania swoich wyrobów i fabrykatów na wystawę skandynewską, która na przyszły rok ma się odbyć w Sztokholmie, i ażeby nie przeszkadzać tej wystawie niepotrzebną konkurencją, postanowił rząd duński odłożyć na później zamierzoną wystawę kopenhagską. I to mają być oznaki tworzącego się „przywierza północnego“. Do tego załącza rzeczony korespondent uwagę, że z Finlandyą obchodzi się rząd rosyjski lepiej niż z Polską, ponieważ szczęśliwym sposobem nie wchodziła Finlandya w zakres wpływów niemieckich. Jak podział Polski był pierwotnie ideą niemiecką, tak i teraźniejsze cierpienia swoje może Polska przypisywać prawie więcej podnieciu niemieckiej, niż rosyjskiemu okrucieństwu. A ponieważ północnemu Szleswikowi zagraża teraz niebezpieczeństwo pochłonięcia od Niemiec, przeto musi przywierze północne opierać się temu rabunkowi, a Rosya jest narodowości skandynewskiej mniej niebezpieczną, niż Niemcy. Tak rozumuje korespondent *sztokholmski*.

Z *V e r a c r u* z donoszą na Nowy York, że cesarsko-mexykańskie wojska zajęły napowrót Tacambure, pobiwszy wprzód na głowę centralną armię Juarystów, która poniosła przytem wielkie straty w ludziach i postradała całą artylerję. — *Estafette* zapewnia, że Cesarz Maxymilian postanowił wyprawić urzędowego ajenta do Washingtonu, ażeby poznał dokładnie politykę rządu amerykańskiego względem Meksyku.

II.

Lwów, 13. września. W wczorajszym artykule staraliśmy się wykazać, że obrady kongresu międzynarodowego dla nauk socyalnych w Bernie kwestyą autonomii i gminy i stosunku jej do państwa w niczem nie rozjaśniły, nie podały ani jednej myśli w życie praktyczne wprowadzić się mogącej. Dziś mówić nam jeszcze wypada o innych przedmiotach, które na kongresie traktowano, a mianowicie o wojsku regularnem i armiach stałych, ciągle utrzymywanych, tudzież o wpływie jaki religii w wychowaniu publicznem zostawiony być powinien. Co do pierwszego kongres wojsko regularne i armie stale utrzymywane jednogłośnie potępił, uważając je jako ciężar niepotrzebny, jako przyczynę częstych wojen, które świat trapią i niszcza. Jak w kwestyi o autonomii gminy tak i w przedmiocie tym stawiano za wzór Szwajcaryę, która wydaje tylko 20 milionów franków na utrzymanie wojska, jednak w potrzebie, pomimo szczupłej stosunkowo ludności swej, do 200.000

wojska wystawić może, w czem cały mechanizm na tem polega, iż każdy mieszkaniec Szwajcaryi kilka miesięcy życia swojego służbie wojskowej poświęcić musi, z służbą tą jest więc obznajomiony, na zawołanie pod bronią stanąć może, chociaż liczba wojska, w czasie zwyczajnym istotnie utrzymywanego, nader jest nieznaczna i szczerpła. Tu najprzód zważyć potrzeba, że Szwajcaryja jako państwo, w zupełnie odrębnym jest w Europie położeniu. Otoczona górami, wiecznie neutralna, nie brała ona i nie bierze udziału w wielkich kwestyach politycznych, które pokojem europejskim zatrzęść mogą. Nie wystawiona na żadne napady, krom obrony swej neutralności, żadnej misyi politycznej nie ma do spełnienia. Dla niej więc siła zbrojna na tych podstawach urządzona, wystarczyć może. W innym zaś zupełnie położeniu są mocarstwa europejskie, które mają misyę utrzymywania pokoju wewnątrz własnych krajów, pokoju knowaniami rewolucyi częstokroć zagrożonego, mają nadto misyę bronięcia swych państw od napadów zewnętrznych, na które niechybnie częściej wystawione były, gdyby nie wiadano, że mają odpowiednią siłę zbrojną do odparcia zewnętrznego zamachu, w wielu przypadkach z rewolucyją wewnętrzną skojarzyć się mogącego. Tej różnicy położenia kongres berneński wcale nie uwzględnił, ani też pojął, że siła zbrojna na wzór szwajcarski urządzona w rzeczy samej ruchawką tyłką nazwać się mogącą, do obrony gór może przydatna, nie mogłaby się mierzyć w otwartym polu z wojskiem regularnem, w sztuce wojennej ciągle ćwiczonem. Nikt bowiem nie przypuści ażeby kilkumiesięczna służba wojskowa, po której odbyciu każdy udaje się stale do cywilnego jakiego zawodu lub rzemiosła, nikt nie przypuści, mówimy ażeby służba tak krótka wystarczyła do zaszczepienia w żołnierzu prawdziwego wojskowego ducha, do wzwyczajania go w owe bierność posłuszeństwo, karność i subordynacyę, duszą wojsk regularnych będące, do zahartowania go w trudach wojennego i obozowego życia, na które jest wystawiony. Któż zresztą uwierzy, że obywatel opuszczający rodzinę i majątek dla wstąpienia w szeregi wojska, w którym służbę od dawna już zapomniał, bić się będzie z tą samą rezolucyją i odwagą, co żołnierz który krom służby wojskowej żadnego nie ma przed sobą widoku, na którym krom wierności dla monarchy i sztandaru, żadne inne obowiązki nie ciąży. Armie więc stale i ciągle utrzymywane, bezwzględnie potępić nie można. Są one koniecznem następstwem położenia i ustroju wielkich państw europejskich, stały się potrzebą, bez której obejść się nie można, chociaż zaprzeczyć trudno, iż wiele ręk od pracy produktywnej odrywają, i wielu wydatków stają się powodem. Tego zaś przepominać się nie godzi, iż armie stałe były w średnich wiekach dobroczynnem owem narzędziem, które posłużyło monarchom do wyswobodzenia miast i ludów z pod feudalnego ucisku, do utrzymania bezpieczeństwa kraju, butą i swawolą możnowładców i ich czeladki tak często zakłócanego. Dość rzucić okiem na dzieje dawnej Polski ażeby się przekonać, jak wielkie klęski kraj z tego powodu poniósł, że panujący nie miał do swej dyspozycyi odpowiedniej siły zbrojnej, któraby częste wybryki wyuzdanej samowoli panów i szlachty poskromić, ład i porządek w kraju zaprowadzić i utrzymać mogła. Nie godzi się więc zapominać, że wojsko regularne i armie stałe wielce się przyczyniły do rozwoju cywilizacyi, do ustalenia bezpieczeństwa i powagi prawa, bez czego nauki i praca nie byłyby doszły do owego stopnia powagi, rozwoju i znaczenia, na którym je dzisiaj widzimy.

Monarchia Austryacka.

Wiedeń, 12. września. (*Nowiny dworu.*) Jego Cesarzew. Mość Arcyksiąże *Albrecht* odjechał wczoraj zrana do Ofomuńca dla inspekcji wojska. We środę wieczorem powróci Arcyksiąże do Wiednia, a w niedzielę uda się na dalszą inspekcję wojsk do Galicyi. — Arcyksiąże *Józef* odjechał z małżonką do wód w Franzensbad.

(*Wiadomości bieżące.*) Jego Exc. minister spraw zagranicznych hrabia *Mensdorff* wysiadł w podróży swej do Karlsbadu w Pradze w pałacu hrabiego Clam-Gallasa.

Jego Excelencya prezes gubernium siedmiogrodzkiego, fml. hrabia *Crenneville* pojechał w dniu 7. b. m. z Hermansztadu do Koloswaru. — Jego Excelencya metropolita grecko-orientalny, baron *Szguna*, przybył z Wiednia do Hermansztadu w dniu 6. b. m.

Kurator kościoła krajowego Siedmiogrodzkiego, pan *Konrad Schmidt* w zastępstwie pana superintendenta wystósował okólnik do wszystkich konsystorzów powiatowych i parafij kościoła ewangelickiego wyznania augsburgskiego w Siedmiogrodzie. Z każdym dniem daje się uczuć coraz bardziej potrzeba zwolania zgromadzenia kościoła krajowego. P. Schmidt korzysta przeto ze sposobności sprzyjającej zwolaniu zgromadzenia kościoła krajowego, i zgodnie z jednogłośnie orzeczeniem konsystorza krajowego, właśnie teraz zwołanego, tudzież zgodnie z obowiązkiem swoim i odpowiedzialnością swoją zwołuje zgromadzenie kościoła krajowego do Hermansztadu na dzień 1. listopada b. r.

Francya.

Paryż, 10. września. (*Pożary lasów w Algeryi.*) Dzienniki zamieszczają dziś urzędowe doniesienia o pożarach lasów w Algeryi. Pożary te trwały cały tydzień. Gorący wiatr wschodni, tak zwany samum, przygotował już pożar, poczem Arabowie rozpoczęli zwykłe coroczne manewry swoje, palenie trawy. W dniu 21. sierpnia poczęły się pożary w Medea, ciągnęły się ku Milianie i

zniszczyły lasy pokolenia Mameta. Ztąd dostał się ogień do bogatej doliny Chetifu, i zniszczył w niej ogromne przestrzenie lasów. Zniszczały również Sahel i równina Metidija, mianowicie obwody Merengo i Kolea, tudzież okolica Blidah; śliczne folwarki ze zapasami siana i słomy do szczętu zgorzały. W obwodzie Algern spalily się lasy rządowe w Bon-Merdes i lasy gminy La Rhegaja, przeszło 1250 hektarów. W dniu 26. sierpnia pożary zajmowały przeszło 10 kilometrów przestrzeni, wszystkie dęby małego Atlasu stały w płomieniach. *Moniteur de l'Algerie* powiada, iż pożar był tak mocny, że na odległość 200 metrów nikt zbliżyć się nie mógł bez niebezpieczeństwa uduszenia się dymem. Szkody jakie pożary te zrzuciły, dotąd jeszcze ocenić nie można.

Włochy.

Rzym. 6. września. (Obawy w Rzymie.) Za kilka dni upłynie pierwszy rok konwencji wrześniowej i dwu letniego terminu do opuszczenia Rzymu przez wojsko francuzkie w niej ustanowionego, jeżeli zaś wierzyć można powtarzanym często zapewnieniom posła francuzkiego i półurzędowych dzienników francuzkich, to za trzynastcie miesięcy ani jeden żołnierz francuzki w wiecznem mieście znajdować się nie będzie. Stronnictwo zaś ruchu we Włoszech czujniejsze jest niż kiedykolwiek i od chwili zerwania układów z Rzymem, rewolucya więcej niż kiedykolwiek myśli o przeprowadzeniu bez rządu a nawet wbrew rządu dawnego swego programu „Rzym i Wenecya.“ Użyto wszystkich środków do podkopania powagi rządu; sprawa Villatego i okólnik ministra wojny z powodu tej sprawy wydany nastęrczyły pożądaną sposobność do rozwodzenia w armii ducha niezgody, co tem łatwiej udać się może, iż po przymusowem wcieleniu do armii rekrutów z prowincyj przyłączonych wybieranych, armia składa się w najróżnorodniejszych elementach, które tylko przy najściślejszej karności z trudnością w kupie utrzymać można. Inne pole otwiera się dla stronnictwa ruchu z powodu wyborów, jak daleko zaś stronnictwo to nadziejami swemi sięga, pokazuje się z oświadczenia kilku jego organów w dziennikarstwie, które nie waha się mówić wyborcom, iż w wyborach nie idzie o deputowanych do izby prawodawczej, lecz do zgromadzenia konstytucyjnego układowego. Wszystko więc zapowiada, iż zbliża się ostatni akt rewolucyi włoskiej. Rzym byłby naturalnie najbardziej tem zagrożony, zwłaszcza jeżeli Francuzi opuściliby go mieli, mała bowiem armia papiezka, przeznaczona jedynie do utrzymania spokojności wewnątrz kraju nie byłaby w stanie odeprzeć zewnętrzną zaczepkę. Nie można więc zaprzeczyć, iż dla Rzymu bardzo smutne zbliżają się czasy; nie zostaje mu jeno nadzieja w Bogu, którą zachowa, chociażby z tego powodu w oczach księcia Persigny jako fatalista uważany być miał.

Rosya.

(Pożary w Rosyi.) Jako rezultat przedsiębranego z powodu pożarów śledztwa urzędowego donoszą dziennikowi *Bromb. Patr. Ztg.*: „Pożary z ostatnich czasów są trojakiemu rodzaju: niedbałość wspierana wielkimi upałami i posuchą tudzież szkody piorunowe, powtórne podpalanie politycznych zbrodniarzy, a nakoniec takie klęski pożarowe, przy których zbrodnicze towarzystwo spekulowało na wysokie zabezpieczenie budynków i ruchomości w krajowych towarzystwach asekuracyjnych, a oraz na wyciskanie prowizyi. Pojmami przy pożarze w Siedleach na gorącym uczynku podpalacze niepozostawiają żadnej wątpliwości, że w kraju jak również w zachodnich guberniach Cesarstwa działa banda polityczna, która podburzana z zagranicy t. j. przez emigracyę polską chce z zemsty zniszczyć kraj i tak już przez nich wtrącony w nieszczęście. Co się tyczy drugiej kategorii podpalaczy z spekulacyi żydowskiej kompanii zbrodniarzy musimy nadmienić, że ogólną sumę zabezpieczonych nieruchomości podało 15,220 osób na 127,817,411 rubli sr., a z tego 89,045,834 r. sr. przyjęła dyrekcya asekuracji. Warszawa bierze w tem udział 1192 asekuracyami z sumą 78,944,324 r. sr. W przecięciu więc wynosi suma asekurowana 14,028 zabezpieczonych w guberniach osób około 8000 r. sr. Na czele tej bandy stali w Warszawie Icyk Wolberg i Bendet Wolff. Ich ajenci i uczestnicy, których mnóstwo aresztowano, byli rozszerzeni w całym kraju a szczególnie w powiecie Opatowskim w gubernii Radomskiej. Wiedzieli oni o każdym pożarze natychmiast, oczekiwali tu poszkodowanych przy odbieraniu sum zabezpieczonych, i wymuszali od nich znaczne prowizye groźbą, że zadenuncyują ich jako podpalaczy. Uwięzienie zawikłanego przytem w Warszawie ajenta dyrekcji asekuracyjnej Abrahama Kamińskiego, nierzuca wcale szkodliwego światła na zarząd szanowanego tamże powszechnie, prawego i czynnego dyrektora krajowej asekuracji Wierniewicza. Śledztwo toczy się ciągle.

Kronika.

(Posiedzenie Rady miejskiej) odbędzie się dziś o godzinie 6tej wieczorem w sali ratuszowej. Na porządku dziennym stoi: 1) Dekret c. k. namiestnictwa w przedmiocie płacy ks. katechetów tutejszych szkół zakonnych; spr. radny ks. Formanios. 2) Dekret c. k. Namiestnictwa względem dopłaty 176 zł. za rok 1864 na utrzymanie c. k. wojskowej straży policyjnej; spr. radny p. Dr. Gębarzewski. 3) Wydzierzawienie gruntów w Pasiekach miejskich; spr. radny p. Dr. Rodakowski. 4) Wyciągnięcie linii akcyzowej w okolicy Pohulanki i Cetna-

rówki; spr. radny p. Dr. Pfeiffer. 5) Odezwa c. k. władzy obwodowej w sprawie budowy szkoły św. Antoniego; spr. radny ks. Formanios. 6) Prośba p. Natalii Dąbcańskiej o przepisanie na jej imie kaucyi przedsiębiorcy dostawy kamienia; spr. radny p. Szwedzicki. 7) Projekt do ugody z właścicielem realności pod l. 606²/₄ o grunt zajęty pod chodnik; spr. radny p. Słaski. (Pożary.) We Lwowie dn. 12go b. m. pomiędzy godziną 10. a 11. w nocy wybuchł pożar w domu pod Nr. 453²/₄, który przy gwałtownym wietrze szybko ogarnął stajnie i zabudowania od tyłu, tak że ledwo przy największych wysileniach straży ogniowej udało się uratować budynki obok stojące, z których zerwano dachy. Szkoda wynosi około 1500 zlr.; ogień zaś miał powstać przez nieostrożność.

Tejże nocy koło godziny 1. palilo się także niedaleko rogatki grodeckiej w domu pod Nr. 616²/₄ w stodole, gdzie ogień miał być podłożony. Spłonęła tylko ta stodoła wraz z zapasami zboża i szkoda wynosi około 1000 zlr. Ogień stłumiono dopiero o 4. godzinie zrana.

W Kossowie w powiecie Budzanowskim spaliła się dnia 10. b. m. karczma, tudzież 4 domy włościańskie.

Gospodarstwo, przemysł i handel.

Lwów, 12. września. (Targ na woły.) Na naszym wczorajszym targu było 248 sz. wołów, a mianowicie z Pautalichy 56 sz., z Rozdołu 2 stada po 26 i 20 sz., z Strusowa 31 sz., z Szczerca 5 sz., z Bolechowa 16 sz., ze Złotnik 44 sz., z Kozłowa 30 sz., z Zabojek 14 sz., ze Lwowa 6 sz., sprzedano 89 sz. i płacono za wołu wazącego 360 ₰ mięsa i 60 ₰ łoju 63 zlr. 25 c., a za wołu wazącego 370 ₰ mięsa i 70 ₰ łoju 65 zlr.

Lwów, 13. września. Na naszym wczorajszym targu były na stępujące ceny przeciętne zboża i innych artykułów: męc pszenicy (83 ₰) 3 zł. 96 c.; żyta (77 ₰) 3 zł. 7 c.; jęczmienia —; owsa (46 ₰) 1 zł. 12 c., hreczki 3 zł. 5 c.; ziemniaków 96 c., cetnar siana 88 c., okłotów 89 c., sag drzewa bukowego 10 zł. 83 c., sosnowego 7 zł. 88 c.

(Do sprawy kolei żelaznych.) Na ostatniem posiedzeniu izby handlowej w *Czerniowcach* poruszono kwestyę kolei żelaznych. Na zapytanie odpowiedział c. k. jeneralny konsul w Bukareszcie, że rozszerzona przez dzienniki wiadomość o rozpoczęciu budowy kolei z Gałaczu ku Czerniowcom przez 1200 ludzi okazała się mylną, i że cała robota ogranicza się dotąd na wytyczaniu i niwelacyi. Przy tej sposobności wytoczyła się długa debata nad linią tej kolei, którą rząd mołdawski chce pociągnąć do Mihaillen i Sinoutz, gdy tymczasem byłoby korzystniejszą dla Bukowiny i Mołdawii, ażeby kolej ta w Mołdawii pociągnięta została pod Fontinelli i Litten z doliny Seretu do porzecca Suczawy, a ztamtąd aż do granicznego punktu Burduszeni-Itzkani pod miastem Suczawą. Izba postanowiła zanieść prośbę do wys. ministerstwa, ażeby do połączenia kolei mołdawskiej z austryacką nazaaczony został tylko punkt graniczny Burduszeni-Itzkani.

Stanisławów, 5. września. Następujące ceny przeciętne czterech głównych gatunków zboża i innych artykułów w II. połowie z. m. były na targach w obwodzie Stanisławowskim:

	Miejsce targu:											
	Buczacz		Halicz		Manastyrzyska		Nadwórna		Stanisławów		Tlumacz	
	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.	zr.	cen.
	walutą austryacką											
Męc pszenicy . . .	2	90	3	20	2	50	3	20	3	25	3	16
„ żyta . . .	2	6	3	.	2	36	2	40	2	30	2	50
„ jęczmienia . . .	1	76	.	.	1	54	2	.	2	.	2	.
„ owsa . . .	1	10	1	40	1	36	1	20	1	70	1	3
„ hreczki . . .	2	13
„ kukurudzy . . .	3	6	3	20	2	54	3	20	3	20	2	76
„ ziemniaków . . .	1	20	.	.	.	88	.	.	2	80	1	50
Cetnar siana . . .	1	80	2	.	1	50	2	50	1	40	1	60
„ słomy
„ nasienia koniczu
Sag drzewa twardego . . .	5	50	6	50	5	.	5	.	7	50	5	50
„ miękkiego . . .	4	50	4	50	4	.	4	.	4	40	4	50
Funt mięsa wołowego	9	.	10	.	9	.	8	.	12	.	12
Mas okowity	33	.	52	.	60	.	60	.	64	.	40

Rada miejska w Pradze wydała następujące zawiadomienie:

Cheąc z jednej strony zapobiedz niebezpieczeństwu wprowadzenia tu zarazy na bydło w Galicyi, z drugiej zaś nie pozbawić stolicy korzyści z napędu bydła galicyjskiego, — pozwoliło namiestnictwo rozporządzeniem z 29. sierpnia r. b. przedawać bydło różne galicyjskie na targach tutejszych pod warunkiem atoli, ażeby dla bydła tego osobne urządzone targi, na których wyłącznie tylko galicyjskie bydło, w miejscu zupełnie odosobnionem znajdować się będzie. W skutek tego postanowienia targi na bydło krajowe jak dotąd odbywać się będą w Pradze czeskiej w poniedziałki i czwartki, a zaś na bydło galicyjskie we wtorki i piątki.

